

Luk DE BRUYKER

auteur, acteur en marionettenspeler

Marionetten van 'De Roste Wasser'

In 2016 schonk Theater Taptoe de poppen van *De Roste Wasser* aan Amsab-ISG. Deze productie is zeker een van de merkwaardigste in de nu meer dan vijftigjarige geschiedenis van het gezelschap. *De Roste Wasser* was de eerste voorstelling voor volwassenen en de eerste binnen de nog jonge 'nieuwe' Gentse Feesten. Bovendien kwam de productie op een bijzondere wijze tot stand.

Aanvankelijk was het de bedoeling om tijdens de Feesten van 1976 't *Weeuwke van de Muide* op te voeren. Auteur Freek Neiryck, die alsmear vaker de teksten schreef en de artistieke koers begon uit te tekenen van wat toen nog Marionettentheater Taptoe heette, was tijdens de Feesten al een aantal jaren actief aan Sint-Jacobs en vond ze een ideaal moment om poppentheater voor volwassenen te programmeren. Hij wilde graag *Het Weeuwke* van Pol Speeckaert bewerken tot een echte musical voor poppen. De familie Speeckaert ging akkoord tot een definitief contract moest worden ondertekend. Toen, drie maanden voor de feesten, vertelden ze ons koudweg dat Freek niet de geschikte per-

soon was omdat hij voor het dagblad *Vooruit* schreef. Volgens hen was het 'duudzoende' om het werk, dat ooit in de katholieke kring van de Muide was gecreëerd, zomaar in handen te geven van een linkse socialist.

Er moest dus vlug een alternatief worden gezocht. Impulsief zei Freek: 'Kom, we rijden naar Romain Deconinck en vragen aan hem voor ons een stuk te schrijven.' Freek en Romain waren geen onbekenden voor elkaar. Freek had Romain menige keer geïnterviewd en had ook reeds een 'regie-assistentie' bij hem gedaan.

Ik zal mij mijn eerste ontmoeting met Romain blijven herinneren. Het was ongeveer 4 uur in de namiddag toen we er aanbelden. Yvonne Delcour, zijn vrouw, liet ons binnen, na eerst toestemming gevraagd te hebben aan 'den boas'. Romain zat in 'zijn sjeezeloen' in 'peignoir'. Hij aanhoorde ons relaas en stelde ons na enige tijd luidop de vraag die geen van ons beiden had durven te stellen: 'En veur wa komde toens noar hier eigenlijk?' Aarzelend vroegen we of hij misschien een stuk voor Taptoe wilde schrijven. 'En over wa moet da toens gaan?', repliceerde hij. Daar had Freek noch ik een antwoord op. Ik hoor het hem nog tegen Yvonne zeggen: 'Moede neu wa weten, ze willen da 'k veur de Gentse fiesten een stuk schrijve en ze weete nog nie

De Roste Wasser

Van links naar rechts:
 De Roste Wasser (jong)
 Verpleegster
 Agent
 Manse
 Hitler
 Vader
 Dokter.
 (Foto's:
 Ludwig De Letter)

iens over wa dat moe goan.' Maar blijkbaar was de interesse toch gewekt. Na een korte brainstorm leek de figuur van 'roste wasser' met zijn anekdotiek wel een goed thema. Freek kreeg de opdracht om de biografische gegevens te verzamelen en we besloten om al de volgende week in de ochtend te beginnen schrijven. 'Zie dadde in tije uit euwen nest zijt', riep hij Freek nog na. 'Oas ge wil meeschrijve zulde vroeg moete keune opstoan, 'k wirke geire au krieke du jour.'

De biografische oogst bleek bijzonder klein. Natuurlijk waren er de legendarische uitspraken van de 'roste': over zijn werk als wasser van de 'piekane lingerieje' van de meisjes van plezier in de 'gloazene stroate', zijn 'Vive la liberté' en 'Wie geeft, es mijnen vriend'. Maar daar bleef het bij. Toch was dat materiaal voldoende voor een doorgewinterd

volkstheaterauteur als Romain Deconinck. Hij fantaseerde er een en ander bij en voorzag de tekst van de nodige oneliners.

Zoals het toentertijd de traditie was in het marionettentheater werden alle stemmen op band opgenomen. De crème de la crème van acteurs en muzikanten werkte eraan mee. Romain sprak de rol van de vader in, Leo Martin was 'Peetsje lap', de jonge Bob De Moor nam de titelrol voor zijn rekening en Walter De Buck componeerde en schreef het stokdoeklied.

De voorstelling was een groot succes. Ze werd gecapteerd voor de toenmalige BRT en later herwerkte Freek Neiryck het stuk voor theater. Misschien kreeg de 'roste wasser' op die wijze wel een groter eerbetoon dan hij ooit had verdiend. In ieder geval zette de productie Taptoe in Gent op de kaart als figu-

rentheater voor volwassenen. Ikzelf maakte alle poppen en decors, speelde de productie een kleine honderd keer en liep als 'roste wasser' in een van de eerste Gentse Feestenstoeten ... *The rest is history*.

Maar wie was nu die 'roste wasser'? Auteur Geert Vandamme legt het uit: 'De Roste Wasser' was de bijnaam van Ernest De Vriendt (1879-1955). Binnen deze lapnaam staat 'roste' voor zijn haarkleur en 'wasser' voor zijn beroep. Hij was echter niet zomaar een wasser, hij was namelijk gespecialiseerd in het wassen van het ondergoed van de meisjes van lichte zeden uit de Glazen Straat en de Bennesteeg. Dat wasgoed haalde hij op en bracht hij terug in zijn kenmerkende grote mand. In vele gevallen ging ook zijn geit met hem mee. Zijn geliefde uitroep "Die mij geeft, ès mijne vriend!", had ermee te maken dat

hij in ruil voor een traktatie het wasgoed liet zien.

Wanneer Teater Taptoe in 1985 de productie 'De Roste Wasser' hernam, gaf de krant *De Gentenaar* aan drie tekenaars de opdracht het levensverhaal van Ernest De Vriendt uit te beelden, dat vervolgens als *De Roste Wasser* in albumvorm wordt uitgebracht. De drie tekenaars waren: Leo De Budt (Buth), Erwin De Bie (Erwin) en Pierre Gillis (GIPI).'

Collectiemedewerker Annie Geysens over de conservatie van de poppen: de marionetten werden droog gereinigd met museumstofzuiger met aangepaste zuigkracht. Ze zijn individueel verpakt in op maat gemaakte zuurvrije dozen en gefixeerd met een katoenen lint. Op de doos staat een etiket met objectnummer en foto.